

ANTIGONA | HARMONIJA

antika (od
lat. *antiquus*: star, starinski)

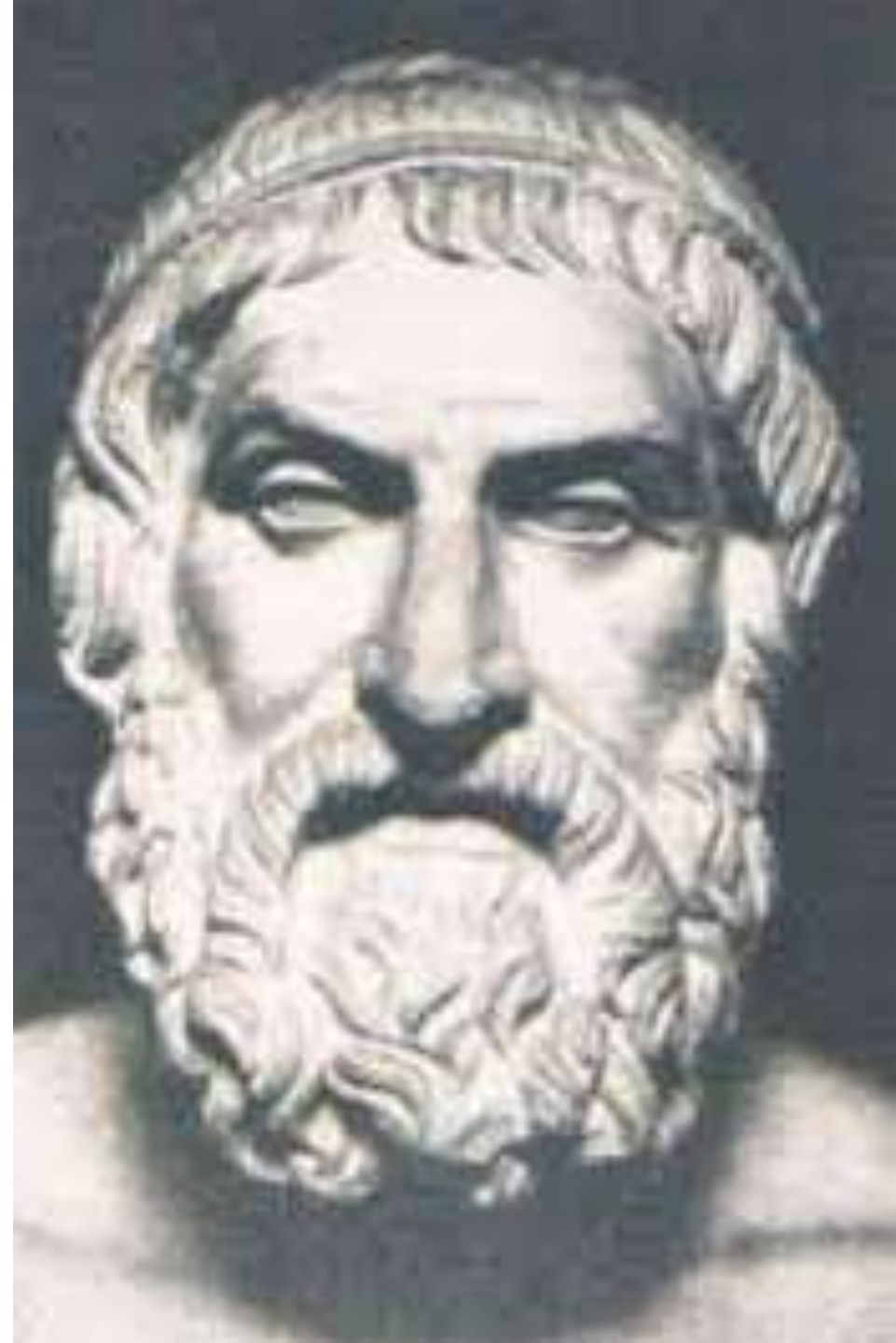
- u najširem značenju sinonim za davninu, davno doba
- užem značenju, kultura grčko-rimskog svijeta u svim njezinim pojavama i u široku vremenskom rasponu od samih početaka arhajske umjetnosti u Grčkoj u VIII. st. pr. Kr. do druge pol. V. st.
- ideal jednostavnosti, sinteze ljepote i dobrote, **harmonije**

Sofoklo (grč. Σοφοκλης) je jedan od tri velika grčka tragičara, uz [Euripida](#) i [Eshila](#)

Sačuvane njegove drame su: *Ajant*, *Elektra*, [Kralj Edip](#), [Antigona](#), *Edip na Kolonu*, *Trahinjanke* i *Filoktet*.

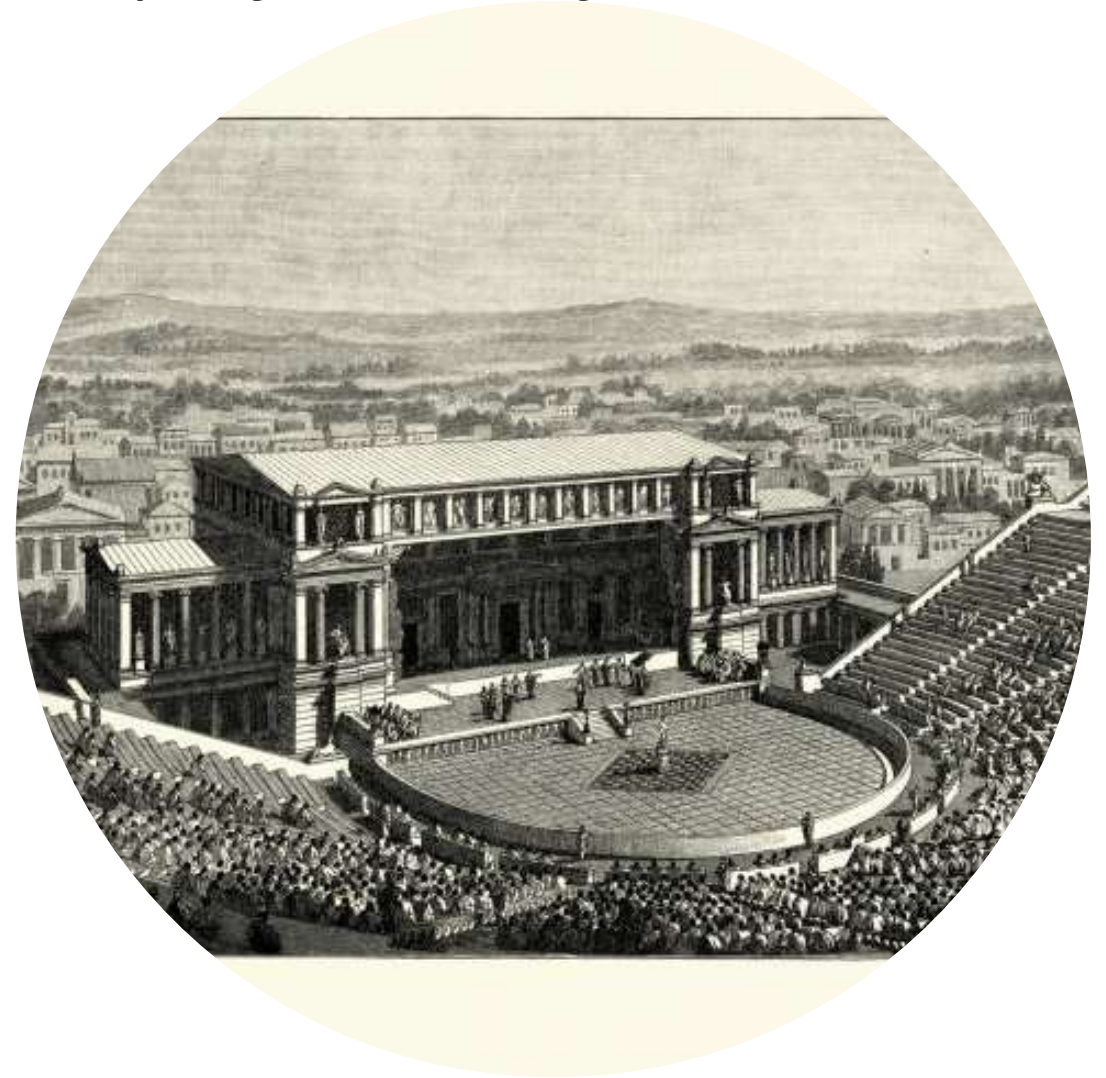
teme iz mitova

U središtu je Sofoklova interesa tragički junak koji najčešće u početku ne otkriva kakvu mu **sudbinu** šalju bogovi, ali s vremenom se ona ispunja i junak uviđa njezinu puninu. U kasnijim djelima Sofoklo veću ulogu daje ljudskim likovima i mogućnostima kako mogu usmjeriti svoju sudbinu te njihovim odnosima s drugim ljudima. Tragički junak uvijek ostaje okosnica oko kojega se odvijaju sva zbivanja, a smisao njegova stradanja i njegovih muka uvijek otvara različita moralna, etička i druga pitanja.

- Sofoklova tragedija *Antigona* (izvedena 442. godine prije nove ere) treća je od tebanskih tragedija (uz *Kralja Edipa* i *Edipa na Kolonu*), ali je napisana i izvedena prva.
- Radnjom se nastavlja na Eshilovu tragediju *Sedmorica protiv Tebe*, u vrijeme vladavine kralja Kreonta.
- Upravo je završio rat između Antigonine braće Eteokla i Polinika započet zbog nepoštivanja dogovora između braće. Kad su postali punoljetni i mogli preuzeti vlast u Tebi, dogovorili su se da će naizmjenice vladati, svaki po godinu dana. Nakon prve godine vladavine, Eteoklo nije htio odstupiti s vlasti u korist Polinika, pa ga je izagnao iz Tebe. Polinik se oženio u Argu, kćerkom tamošnjega kralja. Sakupio je vojsku i navalio na Tebu, ali je Eteoklo predložio da sukob riješe njih dvojica u dvoboju. Obojica su poginula, a vojske su se ipak sukobile. Tebanci su pobijedili.

prije radnje drame

- U trenutku kad počinje Sofoklova drama, Antigona obavješćuje sestru Izmenu da je kralj Kreont naredio da se svečano pokopa Eteoklo, a njihov drugi brat Polinik, kao izdajica, da se ostavi na bojnome polju da mu leš raznesu životinje. Ona je odlučna da to ne dopusti, po cijenu svoga života. Pokušava u tajnosti zakopati brata, ali je otkrivena. Kreont je za kaznu daje živu zakopati u grob.

- Dok Antigonu vodi **božanski zakon** prema kojemu nikome ne smije biti osporeno pravo i obveza da pokopa mrtvoga srodnika, Kreont je nepopustljiv, jer on se upravlja prema visokim **državnim razlozima** prema kojemu se ne mogu jednako častiti branitelj grada i njegov izdajica.
- Njih dvoje stoje na nepomirljivim stajalištima.
- Pred kraj drame, kad prorok Tiresija objavi Kreontu volju bogova da se Polinik ipak treba dostojno pokopati i spasiti Antigona, i kor potvrdi da Tiresija nikada nije prorokovao laž, Kreont se predomišlja.
- Međutim, već je kasno. Antigona se objesila, njezin zaručnik Hemon, Kreontov sin također je počinio samoubojstvo, a potom i Kreontova žena Euridika. Kreont ostaje slomljen.

Ovdje snažnije nego drugdje osjećamo da je tragedija, kakvom je pjesnik vidi, propast i patnja iznimnoga bića, pri čemu su ta propast i ta patnja moguće samo zato što je junakova veličina ostala neumanjenom. Propast i patnja dio su božanskog svjetskoga poretka, dio su ljudskoga položaja. Ono što im pruža smisao jest junačko držanje.

J. C. Kamerbeek, o Antigoni i Edipu
kao junacima Sofoklovih drama

Često se kaže kako velika književnost postavlja pitanja i ne odgovara na njih. Ukazuje nam na ono bitno i nerazriješeno, a na nama je da odgovore pronalazimo, stvaramo, otkrivamo...

Tragedija *Antigona* također postavlja pitanja, i to vrlo teška. U doticaju s knjigom, postajemo sudionici zbivanja nastojeći razumjeti misli i postupke likova te njihove odluke.

božanski zakoni

obitelj

ljubav

ljudski zakoni

vlast

mržnja

Antigona

Al' ne za mržnju, već za ljubav rodih se.

- Tijekom povijesti književni kritičari i filozofi tumačili su ovu tragediju i stanovišta glavnih likova na različite načine.
- Nekad u svjetlu jednakovrijedne argumentacije na kojoj stoje i Antigona i Kreont, a nekad dajući prednost razlozima jednoga ili drugoga. Dostojanstveni **pokop brata**, na vagi s ratnom zadovoljstvom i mogućnošću pobune vojske ako se održi **pokop izdajice**?
- Nikad se spor ne može razriješiti, a da ne bude štete po dostojanstvo jednoga ili drugoga lika.
- Antigona postupa sa sviješću o smrtnoj posljedici koja je čeka, no ne želi odustati. Ne možemo, a da se ne upitamo zašto je bila potrebna tolika Antigonina žrtva i zašto je Kreonta trebala snaći tako okrutna kazna, da izgubi obitelj?
- Odgovori na ta pitanja nisu jednoznačni i lako razmrsivi. Ipak, drama nosi naslov prema ženskom liku – što možemo shvatiti kao stav više naklonjen Antigoni. Kreont je mogao donijeti i odluku da se Polinik ukopa izvan područja Atene. No on od početka nije bio spreman na **dijalog**.

Hvala na pozornosti!

- Paola Matea Miletić

